

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Тетяна КОНИК, 1990 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2013 р. ПВНЗ «Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету» за спеціальністю «Міжнародна інформація», працює головним спеціалістом Служби у справах дітей виконавчого комітету Рівненської міської ради м. Рівне, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Політологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 20 051.152, утворена наказом № 541 в. о. ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ, від 26 червня 2025 року, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Василя МАРЧУКА – доктора історичних наук, професора, професора кафедри політичних наук Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Рецензентів – Тетяни МАДРИГИ – кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри політичних наук Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Юлії КОБЕЦЬ – кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри політичних наук Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Офіційних опонентів – Володимира СМОЛЯНЮКА – доктора політичних наук, професора, головного наукового співробітника Военної академії імені Євгенія Березняка.

Наталії НІКОЛАЄНКО – доктора політичних наук, професора, в.о. завідувача кафедри національної безпеки та політичного аналізу Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

на засіданні 25 серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Тетяні КОНИК на підставі публічного захисту дисертації «Державна політика із забезпечення національної безпеки України (1991–2004 рр.)» за спеціальністю 052 Політологія.

Дисертаційне дослідження здійснювалось у Рівненському державному гуманітарному університеті м. Рівне та завершене у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Міністерства освіти і науки України м. Івано-Франківськ.

Наукові керівники: Максим ГОН, доктор політичних наук, професор, Рівненський державний гуманітарний університет, професор кафедри всесвітньої

історії і Сергій ДЕРЕВ'ЯНКО, доктор політичних наук, професор, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, професор кафедри політичних наук.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна результатів полягає у тому, що:

- на основі аналізу наявних у наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених понять «політика», «державна політика», «правова політика» «безпекова політика» сформульовано дефініцію «державна політика із забезпечення національної безпеки», яка розкриває її сутнісні ознаки, структуру, співвідношення зі спорідненими поняттями тощо;

- проведено структурування державної політики із забезпечення національної безпеки з використанням діяльнісного підходу до визначення її змісту як динамічної єдності суб'єктів, об'єктів, цілей, завдань, засобів, форм, і методів формування та реалізації державної політики з гарантування безпечного функціонування і сталого розвитку країни;

- розкрито генезу державної політики із забезпечення національної безпеки України в 1990-2004 роках, здійснено її періодизацію шляхом поділу на два етапи – перший (з 16 липня 1990 року по 16 січня 1997 року); другий (з 16 січня 1997 року до 1 січня 2005 року), які корелюються з відповідними етапами створення законодавчої бази з визначення державної політики на зазначеному напрямі;

- визначено сутність формування державної політики із забезпечення національної безпеки України, як політико-правової категорії, яка полягає у створенні умов гарантування безпечного і сталого розвитку країни шляхом розробки, законодавчо визначеними суб'єктами, відповідних правових засобів – дозволів, заборон і обмежень для відповідного регулювання суспільних відносин у певних сферах її життєдіяльності;

- доведено, що реалізація державної політики із забезпечення національної безпеки України повинна передбачати наявність таких обов'язкових компонентів: а) наявність прийнятих і закріплених нормативно правових актів рішень вищих органів державної влади з розв'язання тих чи інших суспільних проблем, задоволення суспільних потреб, забезпечення державної безпеки і захисту національних інтересів; б) наявність спеціального (них) виконавчого (их) суб'єкта (ів) – органу (ів) державної влади уповноваженого (них) чинним законодавством на втілення в життя рішень вищих органів державної влади, що стосуються життєдіяльності держави у певних сферах, які забезпечують її сталий і безпечний розвиток; в) здійснення спеціальним (ними) виконавчим (ими) суб'єктом (ами) – уповноваженим органом (ами), в межах його (їх) компетенції, визначеної чинним законодавством, впливу на певні сфери життєдіяльності країни і суспільні відносини з метою її сталого і безпечного розвитку шляхом розробки і проведення відповідної системи цілеспрямованих заходів, використання певних форм та методів, передбачених законодавством; г) участь інститутів громадянського суспільства та громадян (робота в консультативних радах, представницьких органах тощо, надання практичної допомоги у проведенні певних заходів з виконання державної політики суб'єктами сектору безпеки, здійснення громадського контролю за діяльністю державних органів і посадових осіб у цій сфері);

- обґрунтовано, що державна політика в правовій державі є політико-правовою категорією, оскільки в правовій державі вся державна діяльність опосередковується правом. Те, що державна політика є політико-правовою категорією безпосередньо слідує зі статті 19 Конституції України, яка встановлює, що державні органи, їх посадові особи повинні діяти на основі, в межах і в порядку, передбаченими законодавством. Відтак і державна політика із забезпечення національної безпеки – політико-правова категорія, тому, що її ядром є правова політика держави із забезпечення національної безпеки;

удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки шляхом авторського визначення і впровадження в науковий обіг низки понять, а саме : *державної політики* як цілеспрямованого, системного, законодавчо регламентованого діяння, що спрямоване на вирішення, визначених за результатами аналізу, суспільно-важливих проблем шляхом впливу органів влади на інших відповідних суб'єктів за допомогою певних сил і засобів, форм і методів, що ґрунтуються на конституційних засадах, на суспільні відносини з метою забезпечення сталого розвитку загалом суспільства і держави чи окремих сфер їх життєдіяльності; *державної політики національної безпеки України* як передусім діяльності вищих органів державної влади, яка полягає у визначенні цілей, пріоритетів, напрямів, принципів і регулятивних заходів для розв'язання проблем безпекового сектору держави та втілюється в життя шляхом розробки і прийняття відповідних нормативно-правових актів, що утворюють у своїй сукупності відповідну систему – законодавчу базу, та їх наступної практичної реалізації; *державної безпеки* як стану захищеності держави від зовнішніх і внутрішніх загроз, який гарантує безпечне її суверенне існування та розвиток завдяки створенню і функціонуванню відповідної державної системи суб'єктів та реалізації ними комплексу організаційних, юридичних, політичних, економічних та військових заходів;

- класифікацію державної політики за таким критерієм як напрями діяльності держави у безпековій сфері шляхом поділу її на державну політику: із забезпечення правопорядку і громадської безпеки; із забезпечення національної безпеки, із забезпечення державної безпеки, із забезпечення економічної безпеки, із забезпечення воєнної безпеки, із забезпечення енергетичної безпеки, із забезпечення інформаційної безпеки, із забезпечення екологічної безпеки, із забезпечення продовольчої безпеки, із забезпечення біологічної безпеки, із забезпечення демографічної безпеки, із забезпечення гуманітарної безпеки, кібербезпеки тощо. Зазначені види державної політики мають визначальне значення для самого факту існування держави, безпечного функціонування її державного механізму, усіх сфер життєдіяльності та гарантування їх сталого розвитку;

- алгоритм процесу формування державної політики, визначивши такі його структурні елементи (3 етапи). *Перший – підготовчий*, який полягає : в аналізі і оцінці існуючої ситуації в країні; визначенні, усвідомленні та формулюванні актуальної суспільної проблеми, що підлягає нагальному вирішенню для забезпечення національної безпеки; пошуку варіантів (альтернатив) розв'язання зазначеної проблеми, виборі з них оптимального, прогнозуванні результатів його

реалізації; обґрунтуванні необхідності формування державної політики та її моделі; прийнятті щодо цього відповідного рішення. *Другий – основний* (безпосередня розробка державної політики, визначення її змісту, мети, завдань, об'єктів і суб'єктів та їх повноважень, засобів вирішення існуючої суспільної проблеми. *Третій – завершальний*, який передбачає ухвалення на законодавчому рівні прийнятого рішення – закріплення його у вигляді нормативно правових актів, програмно-цільового та організаційно-розпорядчого документу у формі Доктрини, Стратегії, Концепції;

дістало подальший розвиток:

- теоретичне уявлення про сутність державної політики, державної політики із забезпечення національної безпеки завдяки їх визначення таким чином: *сутність державної політики* – формування та реалізація відповідної системи розв'язання тих чи інших суспільних проблем, задоволення суспільних інтересів, забезпечення стабільності політичного устрою, конституційного ладу країни та інших сфер життєдіяльності держави і суспільства; *сутність державної політики із забезпечення національної безпеки* – формування та реалізація відповідної системи впливу на певні сфери життєдіяльності держави з метою гарантування її безпечного функціонування та сталого розвитку;

- кваліфікація суб'єктів державної політики шляхом поділу залежно від призначення, ролі і вагомості в системі забезпечення національної безпеки на: головний, основний виконавчий та допоміжний;

- визначення безпосередніх суб'єктів реалізації державної політики із забезпечення національної безпеки шляхом віднесення до них органів державної влади і управління, силового блоку, інститутів громадянського суспільства і громадян України;

- наукові позиції щодо взаємозв'язку державної політики із забезпечення національної безпеки України і права. Він полягає у тому, що формування і реалізація державної політики обов'язково передбачає: створення відповідного правового механізму (розробку і прийняття системи нормативно правових актів, які утворюють відповідну систему – нормативно правову базу). Розробка і впровадження в практику належної нормативно правової бази має особливе значення оскільки є необхідною передумовою реалізації державної політики.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що в дисертації сформульовано й обґрунтовано наукові положення, які дозволяють усвідомити сутність державної політики із забезпечення національної безпеки, її теоретичні, правові і організаційні основи формування та реалізації, а також розширити теоретико-правове уявлення загалом про державну політику України, що може сприяти їх вдосконаленню.

Основні результати дослідження можуть бути використані в:

- правотворчій роботі – для вдосконалення чинного законодавства з правового забезпечення процесу формування та реалізації державної політики в окремих сферах суспільного життя в умовах інтеграції України до Європейського Союзу і НАТО (акт впровадження Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинною діяльністю При РНБО України від 30 жовтня 2024 року);

- діяльності органів публічної влади – для вдосконалення реалізації державної політики органами виконавчої влади та місцевого самоврядування України;

- науково-дослідній діяльності – з метою поліпшення наукового забезпечення державної політики, в тому числі у сфері національної безпеки, удосконалення її теоретичних, правових та організаційних засад, проведення галузевих і міждисциплінарних наукових розвідок;

- освітньому процесі – для підготовки навчальних і навчально-методичних матеріалів в процесі викладання політології, а також інших соціально-гуманітарних дисциплін (акти впровадження : Національного університету «Острозька академія» від 19 листопада 2024 року, Рівненського державного гуманітарного університету від 19 грудня 2024 року.

Дисертація виконана державною українською мовою.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, кожен з яких містить по три підрозділи, висновків, списку використаних джерел (310 позицій, розміщені на 36 сторінках) та 10 додатків (на 58 сторінках). Загальний обсяг дисертації становить 320 сторінок, з них основного тексту – 214 сторінок.

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 13 наукових праць за темою дисертації: зокрема 2 статті у науковому періодичному виданні, яке індексоване в міжнародній наукометричній базі Web of Science Core Collection; 3 статті у наукових фахових виданнях України, зокрема категорії «Б», а також 1 стаття в інших, в т.ч. фахових виданнях з інших наук, у 7 тезах доповідей, вміщених у збірниках матеріалів міжнародно науково-практичних конференцій України та закордоном, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами):

1. Shilin M., Shmotkin O., Chernysh R., Konyk T., Botvinkin O. (2022). Formation and formulation of state policy to ensure national security: theoretical and legal aspects. *Amazonia Investiga*, 11(57), p. 152–161.

DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.57.09.16>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000911443100016>

2. Shilin M., Shmotkin O., Chernysh R., Konyk T., Chekhovska M. (2023). Theoretical and Legal basis for the implementation of state policy on national security of Ukraine. *Amazonia Investiga*, 12(64), p. 57-64.

DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.6>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001069401300006>

3. Шилін М. О., Коник Т. Г. Можливості використання законодавчого визначення в минулому повноважень суб'єктів забезпечення національної безпеки

України для їх удосконалення в умовах її європейської та євроатлантичної інтеграції. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Одеса : Гельветика. 2024. Вип. 17. С. 219–230.*

DOI.1032782/2312-1815/2024-17-27.

URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/134/132>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Василь МАРЧУК – доктор історичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

2. Тетяна МАДРИГА – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

3. Юлія КОБЕЦЬ – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

4. Володимир СМОЛЯНЮК – доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник Воєнної академії імені Євгенія Березняка.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

5. Наталія НІКОЛАЄНКО – доктор політичних наук, професор, в.о. завідувача кафедри національної безпеки та політичного аналізу, Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 20 051.152 Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ (Відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 14 квітня 2025 року № 565 «Про перейменування Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та його відокремленого структурного підрозділу», від 08 серпня 2025 року № 1125 «Про затвердження Статуту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника», а також на підставі витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань) присуджує Тетяні КОНИК ступінь доктора філософії (PhD) з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Василь МАРЧУК